

**Яр Чаллы шәһәре муниципаль берәмлеге
Башкарма комитеты
карары**

**№5742
02.11.2020**

Башкарма комитетның 2019 елның 30 октябрдәгә 5595 номерлы карары белән расланган «2020-2022 елларга Яр Чаллы шәһәрендә халыкны наркотизацияләүне профилактикалау» муниципаль программасына үзгәрешләр кертү турында

Шәһәр Уставының 41 статьясы, Шәһәр Советының 2007 елның 21 февралдәгә 19/8 номерлы карары белән расланган Муниципаль хокукый актлар системасы турында нигезләмәнең 5.24 пункты, Башкарма комитетның «Муниципаль программаларны эшләү, тормышка ашыру һәм нәтижелелеген баяләү тәртибен раслау турында» 2017 елның 11 сентябрдәгә 5326 номерлы карары нигезендә

КАРАР БИРӘМ:

1. Башкарма комитетның 2019 елның 30 октябрдәгә 5595 номерлы карары (Башкарма комитетның 2020 елның 16 мартындагы 1231 номерлы карары редакциясендә) белән расланган «2020-2022 елларга Яр Чаллы шәһәрендә халыкны наркотизацияләүне профилактикалау» муниципаль программасына, аны кушымтада каралганча яңа редакциядә баян итеп, үзгәрешләр керттегә.

2. Башкарма комитетның эш кәгазьләрен алып бару идарәсенә әлеге карарны «Челнинские известия», «Шәһри Чаллы» газеталарында бастырып чыгаруны һәм аны «Интернет» челтәрендә Татарстан Республикасы рәсми хокукый мәгълүмат порталында (pravo.tatarstan.ru), Яр Чаллы шәһәренең рәсми сайтында урнаштыруны тәмин итәргә.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Башкарма комитет Житәкчесе урынбасары Р.М. Хәлимовка, Башкарма комитет Житәкчесе урынбасары, финанс идарәсе башлыгы С.Р. Мулюковага йөкләргә.

Башкарма комитет
Житәкчесе

Ф.Ш. Салахов

Башкарма комитетның
2020 елның 2 ноябрәндәге
5742 номерлы карарына
кушымта

1 бүлек. «2020-2022 елларга Яр Чаллы шәһәрәндә халыкны наркотизацияләүне профилактикалау» муниципаль программасының паспорты

Программаның исеме	«2020-2022 елларга Яр Чаллы шәһәрәндә халыкны наркотизацияләүне профилактикалау» муниципаль программасы (алга таба – программа)
Программаны эшләү өчен нигез (хокукый актның исеме, номеры һәм датасы)	«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Президентының 2010 елның 9 июнендәге 690 номерлы Указы белән расланган 2020 елга кадәр Россия Федерациясендә наркотикларга каршы дәүләт сәясәте Стратегиясе, Татарстан Республикасының «Наркоманияне һәм токсикоманияне профилактикалау турында» 2009 елның 29 октябрәндәге 50-ТРЗ номерлы Законының 22 статьясы, Татарстан Республикасының «Татарстан Республикасында балалар сәламәтлегенә, аларның физик, интеллектуаль, психик, рухи һәм әхлакый үсешенә зыян китерүне кисәтү чаралары турында» 2010 елның 14 октябрәндәге 71-ТРЗ номерлы Законы
Программаны төп эшләүчеләр	Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү идарәсе (алга таба – яшьләр белән эшләү идарәсе)
Программаны башкаручылар	Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү идарәсе, Башкарма комитетның мәгариф идарәсе, Башкарма комитетның физик культура һәм спорт идарәсе, Башкарма комитетның мәдәният идарәсе
Программаның максаты	Сәламәт яшәү стилин формалаштыруга юнәлдерелгән комплекслы чаралар системасын, Яр Чаллы шәһәрә халкы арасында психоактив матдәләр куллану һәм таратуга комачаулаучы үз-үзеңне тоту стратегияләрен һәм шәхес ресурсларын булдыру
Программаның бурычлары	1. Халыкта наркотиклар куллануга тискәре караш һәм сәламәт яшәү рәвешен алып баруга мотивация формалаштыру. 2. Шәһәр халкы арасында наркоманияне профилактикалауга мәгълүмат-пропаганда ярдәме күрсәтүне тәэмин итү. 3. Халыкның төрле максатчан төркемнәре өчен наркотикларга каршы профилактика чаралары оештыру һәм үткәру.
Программаны тормышка ашыру сроклары һәм этаплары	2020-2022 еллар

Еллар буенча бүлөп, программаны финанслау күләме һәм чыганакалары	Финанслау чыганакалары	Программаны тормышка ашыру еллары			
		2020 ел (мең сум)	2021 ел (мең сум)	2022 ел (мең сум)	Тормышка ашыру чорында барлыгы
	Муниципаль бюджет	400	400	400	1200
	Федераль бюджет	-	-	-	-
	Республика бюджететы	-	-	-	-
	Башка чыганакалар	-	-	-	-
	Барлыгы	400	400	400	1200
Программаны тормышка ашыруның көтелгән нәтижеләре һәм нәтижелелек күрсәткечләре	2022 елга чараларны тормышка ашыру хисабына программа буенча профилактика чараларына җәлеп ителгән 14 яшьтән 30 яшькә кадәрге яшүсмерләр һәм яшьләр өлешен әлеге яшь төркеменә гомуми саныннан 76,5% ка кадәр арттыру планлаштырыла				
Программаның үтәлешен контрольдә тотуны оештыру системасы	Программаның үтәлешенә гомуми контрольне Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү идарәсе гамәлгә ашыра				

2 бүлек. Проблеманың эчтәлегенә һәм аны программа методы белән хәл итү кирәклеген нигезләү

Заманча социаль-икътисадый шартларда наркоманияне профилактикалау халык сәламәтлегенә карата дүрләт социаль сәясәтенең төп юнәлешләренә берсе булып тора.

Наркомания таралуны кисәтүгә юнәлдерелгән күп кенә чараларны тормышка ашыру нәтижәсендә уңай якка үзгәрешләр булды.

2019 елның 1 сентябрә Яр Чаллы наркология диспансерының рәсми мәгълүматлары буенча «наркотик чараларга бәйлелек синдромы» (наркомания) диагнозы белән диспансер исәбендә 1880 кеше (2018 елда – 1904, 2017 елда – 1974 кеше) тора, 2019 елның 1 сентябрә профилактик күзәтүдә наркотик чараларны чамадан тыш кулланучы 1644 кеше (2018 елда – 1679 кеше, 2017 елда – 1799 кеше) тора.

2019 елның 1 сентябрә наркотикка бәйлеләр структурасы түбәндәгечә:

– 20 яшькә кадәрге затлар өлеше – исәптә торучылар сынының 1,3% (45 кеше), 2018 елда – 1% (17 кеше) тәшкил итә; иң эшкә яраклы яшь саналган 20 яшьтән 40 яшькә кадәр – 65,4% (2305 кеше), 2018 елда – 62% (1176 кеше) тәшкил итә һәм 40 яшьтән зуррак – яқынча 33,3% (1174 кеше), 2018 елда – 37% (711 кеше). Наркомания белән авырып, исәптә торучыларның 60% - эшсез, 40% - эшчеләр һәм хезмәткәрләр.

2019 елның 1 сентябрә беренче тапкыр диспансер исәбенә – 13 кеше, профилактик исәпкә – 7127 кеше куелган.

2019 елның 1 сентябрә Яр Чаллы шәһәре буенча наркомания таралу күрсәткече – 352 кеше, 2018 елда 100 мең кешегә 357,5 кеше тәшкил итте.

Шуның белән беррәтгән, Яр Чаллы шәһәрендә легаль булмаган наркотиклар базарын интенсив структур үзгәртеп кору бара. Беренчедән, синтетик наркотиклар элекке традицион марихуана, опий һәм героинны кысрыклап чыгара. Икенчедән, наркотиклар сату схемалары үзгәрә. Жинаятьчел эшчәнлеккә белем дәрәжәсе югары булган һәм белемнәрен яшерен лабораторияләрдә синтетик наркотиклар житештерү өчен генә түгел,

аларны сатуның законсыз схемаларын оештыру өчен дә кулланучы махсус белемнәре булган затлар жәлеп ителә.

ТР буенча Эчке эшләр министрлыгының мәгълүмат үзәге мәгълүматларына караганда, соңгы 10 елда наркотиклар белән бәйлә теркәлгән жинаятьләр саны берничә тапкыр арткан. Эмма, күпчелек экспертлар фикеренчә, бу цифрлар реаль криминоген хәлне чагылдырмый, чөнки мондый жинаятьләрнең 10-15 проценттан артамаган өлеше генә ачыклана.

Бу – жинаятьчелек мохите оешуның көчәюенә, ә бу өлкәдә жинаятьләр һәм хокук бозуларның массакүләм характер алуына бәйлә. Шулай ук вакытта полициянең махсус оператив бүлекчәләре хезмәткәрләре жинаятьчел «профессионализм»ның тиз һәм тайпылышсыз үсеше һәм наркотик сатучыларның оешканлыгы, шулай ук балигъ булмаганнарны наркотик матдәләр сатуга жәлеп итүнең куркыныч тенденциясен билгеләп үтә.

2018 елда шәһәр яшьләре арасында үткәрелгән сораштырулар нәтижәләре буенча түбәндәге закончалык ачыклана: наркотик кулланганда катнашкан яшьләр саны наркотик куллану фактын таныган яшьләр саныннан ике тапкыр күбрәк. Шуңа бәйлә рәвештә, яшүсмерләр һәм яшьләрнең наркотик культурасы белән зарарлану куркынычы бик югары булып кала, дип фаразларга мөмкин.

Наркомания таралу сәбәпләренә яшьләр түбәндәгеләрне кертә: жәмгыятьнең мораль деградациясе – 46,6%, тормыштан канәгатьсезлек, социаль уңышсызлык – 45%, наркобизнесның йогынтысы, наркотикларны сатып алу мөмкинлеге – 35,6%; яшьләрнең 40% ка якыны наркотик исерек хәлдәге кеше белән очрашкан (респондентларның 8% бу сорауга җавап бирә алмаган). Бу – яшьләрнең наркотик исерү билгеләрен яхшы белүләрен һәм аны башка халәтләрдән (алкоголь, үз-үзенә начар хис итү) аера алуын дәлилли.

Наркотик матдәләрнең төрле төрләрен сатып алу урыннары буенча күрсәткечләр үзгәрде:

- урамда – респондентлар 2018 елда – 40%, 2017 елда – 36%;
- күнел ачу клубында – респондентлар 2018 елда – 34%, 2017 елда – 37%;
- интернет аша – респондентлар 2018 елда – 30%, 2017 елда – 27%.

Гомумән, сораштыруда катнашучыларның 41 % ына наркотик матдәләр кулланган, саклаган һәм саткан өчен Россия Федерациясендә закон җаваплылыгы билгеле, 47% ына – яхшы билгеле, 8,3% ына – аз билгеле, 3,6% ына – бөтенләй билгеле түгел.

Сораштыруда катнашучылар наркоманияне профилактикалау буенча иң нәтижәле чаралар дип психолог эшен (40%), белем бирү оешмаларында лекцияләр һәм әңгәмәләр (33%), танылган кешеләрнең, медикларның, наркоконтроль, полиция хезмәткәрләренең массакүләм мәгълүмат чараларында чыгыш ясауын (29%) саный.

Наркотизацияләү проблемасы наркотик чаралар һәм психотроп матдәләр булудан гына түгел, ә яшьләрнең, үз сәламәтлекләре турында уйламыйча, рәхәтлек алу өчен, аларны кулланырга эзер булуыннан да гыйбарәт. Шуңа күрә башка юнәлештә дә эшләр мөһим – наркотикларга ихтыяжны киметү. Наркоситуацияне савыктыру барлык профилактика субъектларының җайга салынган, килешенгән эше нәтижәсендә генә мөмкин.

Бүгенге жәмгыятьтә наркотизация һәм наркожинаять проблемасы кешелекнең бөтен куркынычсызлык дәрәжәләренә – конкрет индивидуаль сәламәтлектән алып, бөтен жәмгыять куркынычсызлыгына һәм социаль иминлегенә кагылуына беркемнең дә шиге юк.

Бүгенге көндә Татарстан Республикасында да, аерым алганда, шәһәрбездә дә барлыкка килгән ситуацияне анализлау наркотик чараларның һәм психотроп матдәләрнең законсыз әйләнеше һәм законсыз кулланылышы өлкәсендәге тискәре тенденцияләрнең саклануын күрсәтә, бу исә халык сәламәтлегенә, икътисадка, хокук тәртибенә, шулай ук шәһәр халкы иминлегенә җитди куркыныч тудыра.

Шәһәрдә халыкны наркотизацияләү проблемасы актуаль булып кала һәм үзенә аеруча игътибар таләп итә.

Профилактика эшенең нәтижәлелеген арттыру максатында түбәндәгеләрне башкарырга кирәк:

- ял һәм мәшгульлекне, һөнәри юнәлеш бирү һәм эшкә урнаштыруны, физкультура-спорт чараларын, патриотик тәрбия бирүне, социаль эһәмияткә ия социаль проектларны һәм программаларны, үз вакытында һәм адреслы социаль-психологик ярдәм күрсәтүне оештыру буенча яшүсмерләргә һәм яшьләргә шартлар тудырырга;

- балаларны һәм яшүсмерләрне наркотизацияләүне профилактикалау мәсьәләләрендә гаиләнең ролен арттырырга;

- ижтимагый аңда, барыннан да элек, сәламәт яшәү рәвешен алып баруга юнәлдерелгән кыйммәтләр системасын формалаштырырга;

- наркотизацияләүне профилактикалау өлкәсендә ведомствоара хезмәттәшлекне, дәүләт органнары һәм ижтимагый берләшмәләр белән эшчәнлекне координацияләүне гамәлгә ашырырга.

Әлеге Программа кысаларында наркомания таралуга каршы торуның, профилактика эшенең формаларын һәм методларын камилләштерүнең нәтижәле чараларын тормышка ашыруны дөвам итү планлаштырыла.

3 бүлек. Тормышка ашыру срокларын күрсәтеп, программаның төп максатлары, бурычлары

Программаны тормышка ашыру өч елга исәпләнгән: 2020-2022 елларга.

Программаның максаты – сәламәт яшәү стилиен формалаштыруга юнәлдерелгән комплекслы чаралар системасын, Яр Чаллы шәһәре халкы арасында психоактив матдәләр куллану һәм таратуга комачаулаучы үз-үзенә тоту стратегияләрен һәм шәхес ресурсларын булдыру.

Программаның бурычлары:

- 1) халыкта наркотиклар куллануга тискәре караш һәм сәламәт яшәү рәвешен алып баруга мотивация формалаштыру;

- 2) шәһәр халкы арасында наркоманияне профилактикалауга мәгълүмат-пропаганда ярдәме күрсәтүне тәмин итү;

- 3) халыкның төрле максатчан төркемнәре өчен наркотикларга каршы профилактика чаралары оештыру һәм үткәру.

4 бүлек. Программа чараларының исемлеге һәм кыскача тасвирламасы

Программа чаралары наркоманияне комплекслы профилактикалау, шулай ук наркотикларның законсыз әйләнешенә каршы тору өлкәсендә ведомствоара хезмәттәшлек принциплары һәм төп өлешләре нигезендә билгеләнде.

Программа чаралары системасы түбәндәге юнәлешләр буенча эшләргә үз эченә ала:

- 1) программа эшчәнлеген оештыру-методик яктан тәмин итү;

- 2) закон һәм башка норматив хокукый актларны тормышка ашыруны тәмин итү;

- 3) муниципаль учреждениеләр һәм оешмаларның наркотизацияләүне профилактикалау системасы эшчәнлеген координацияләү;

- 4) шәһәр халкы арасында сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау формаларын һәм методларын камилләштерү;

- 5) наркотикларга каршы көрәштә массакуләм мәгълүмат чараларыннан, ижтимагый һәм дини оешмалардан файдалану;

- 6) халыкны наркотизацияләүне профилактикалауга юнәлдерелгән чараларны тормышка ашыру буенча кадрлар белән тәмин итү.

Программаны тормышка ашыру механизмы – шәһәр халкы тарафыннан наркотик һәм психоактив матдәләр куллануны киметүне тәэмин итүче чараларны эзлекле рәвештә гамәлгә ашыру.

Тормышка ашыру механизмы түбәндәгеләрне күздә тотат:

1) наркоманияне профилактикалау өлкәсендә бер тапкыр үткәрелә торган чаралардан озак сроклы проектларга күчүне тәэмин итү;

2) наркотизацияләүне беренчел профилактикалау һәм савыгып килүче наркотикка бәйлеләрне социаль адаптацияләү өлкәсендә эшләрүче муниципаль структуралар, яшьләр ижтимагый оешмалары эшчәнлеген активлаштыру аша наркомания, иртә алкоголизм һәм тәмәке тарту проблемасын хәл итүгә комплекслы яқын килүне тәэмин итү;

3) жирле үзидарә органнары, коммерцияле булмаган оешмалар арасында наркоманияне профилактикалау һәм наркотикка бәйлеләргә ярдәм күрсәтү өлкәсендә хезмәттәшлекне үстерү;

4) төрле максатчан төркемнәр арасында куркынычсыз яшәү күнекмәләрен үстерү принципларына нигезләнган профилактика программаларын керту;

5) яшьләрнең аеруча тиз бирешүчән вәкилләре өчен муниципаль хезмәтләр сыйфатын күтәрү;

6) регионара оешмалар белән партнерлык элементләрен жайга салуда ярдәм күрсәтү, наркотизацияләүне профилактикалау буенча социаль инициативалар өлкәсендә тәҗрибә уртаклашу;

7) шәһәр оешмаларында һәм учреждениеләрендә наркоситуация мониторингын үткәрү һәм профилактика эшен оештыру аша наркотикларга каршы максатчан эшнең уңышлы тәҗрибәсен гомумиләштерү һәм тарату, ирешелгән нәтиҗәләрне өзлексез анализлау механизмын эшләрү һәм гамәлгә керту;

8) наркотик чараларны күп куллануга каршы тору проблемалары буенча хокукый базаны формалаштыру һәм яңарту;

9) педагогик кадрларны һәм яшьләр белән эшләрүче белгечләрне, профилактика технологияләренә һәм наркотик матдәләр кулланучы затларны иртә ачыклау ысулларына өйрәтү.

Программа чараларын тормышка ашыру өчен башкаручылар, эшләрнең составы һәм эзлеклелеге, башкару сроклары һәм җаваплы затлар, шулай ук эшчәнлекнең нәтиҗәлелеген бәяләрү буенча контроль чаралар (Программага 1 нче, 2 нче кушымталар) билгеләнган.

Яр Чаллы шәһәрендә наркотикларга каршы профилактика эшен координацияләүне наркотикларга каршы комиссия гамәлгә ашыра. Ел саен кимендә кварталга бер тапкыр комиссия утырышлары уза, аларда шәһәрдә халыкны наркотизацияләүне профилактикалау проблемалары буенча мәсьәләләр карала.

Каралган мәсьәләләр буенча тиешле карарлар кабул ителә һәм аларның үтәлешен контрольдә тоту алып барыла.

5 бүлек. Программаны ресурслар белән тәэмин итү

2020-2022 елларга программаны финанслау күләме 1200 мең сум тәшкил итә.

Программаны финанслау чыганагы булып Яр Чаллы шәһәре муниципаль берәмлеге бюджеты тора.

Яр Чаллы шәһәре муниципаль берәмлегенң бюджет акчалары:

Чор өчен барлығы 1200 мең сум, шул исәптән программаны тормышка ашыру еллары буенча:

2020 елда – 400 мең сум, 2021 елда – 400 мең сум, 2022 елда – 400 мең сум.

6 бүлек. Программаны тормышка ашыруның нәтижелелеген билгеләргә мөмкинлек бирә торган индикаторлар:

Т/с	Индикаторның исеме	Исәпләү формуласы	Чыганак
1.	Программа буенча профилактика чараларына жәлеп ителгән 14 яшьтән 30 яшькә кадәрге яшүсмерләр һәм яшьләр өлеше, әлеге яшь төркеменең гомуми саныннан: 2019 ел – 67,5% 2020 ел – 76,5%, 2021 ел – 76,5%, 2022 ел – 76,5%	$C = \frac{C1 \times 100\%}{C2}$ <p>монда C1 – профилактика чараларына жәлеп ителгән яшьләр саны; C2 – 14 яшьтән 30 яшькә кадәрге яшьләрнең гомуми саны (агымдагы елга статистика мәгълүматлары буенча)</p>	Күрсәтелгән максатчан төркем өчен үткәрелгән профилактика чаралары турында идарәләрнең аналитик хисаплары, Яр Чаллы шәһәре дүләт статистика бүлеге

7 бүлек. Программаны тормышка ашыру нәтижелелеген бәяләү

Программаны тормышка ашыру нәтижеләре көтелгән ахыргы нәтижеләргә ирешү буенча бәяләнә:

- 1) наркотик матдәләр кулланучы затлар саны арту динамикасын киметү;
- 2) дөвалау-реабилитация ярдәме өчен, наркотик матдәләргә бәйле затларның Татарстан Республикасы Сәламәтлек саклау министрлыгының «Республика наркология диспансеры» дүләт сәламәтлек саклау учреждениесе филиалы – «Яр Чаллы наркология диспансеры»на мөрәжәгать итүләрен арттыру;
- 3) наркотик матдәләрне күп кулланучы затларга медицина-социаль-реабилитация ярдәме күрсәтүнең нәтижелелеген арттыру;
- 4) наркотизацияләү проблемасы һәм беренче пробаларны кисәтү чаралары буенча халыкның төрле төркемнәренең мәгълүмат кырын киңәйтү.

Башкарма комитет Аппараты
Житәкчесе урынбасары,
эш кәгазьләрен алып бару идарәсе башлыгы

Н.И. Галиева

«2020-2022 елларга
Яр Чаллы шәһәрәндә халыкны
наркотизацияләүне профилактикалау»
муниципаль программасына
1 нче кушымта

«2020-2022 елларга Яр Чаллы шәһәрәндә халыкны наркотизацияләүне профилактикалау» муниципаль программасының максатлары, бурычлары, нәтижеләрен бәяләү индикаторлары һәм чаралар буенча финанслау

Т/с	Төп чараларның исеме	Башкаручылар	Төп чараларны үтәү сроклары	Ахыргы нәтижеләрне бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлекләре	Индикаторларның зурлыгы				Финанслау (мең сум)			
					2019 ел база	2020 ел	2021 ел	2022 ел	2019 ел база	2020 ел мең сум	2021 ел мең сум	2022 ел мең сум
Программаның максаты: Сәламәт яшәү стилин формалаштыруга юнәлдерелгән комплекслы чаралар системасын, Яр Чаллы шәһәре халкы арасында психоактив матдәләр куллану һәм таратуга комачаулаучы үз-үзеңне тоту стратегияләрен һәм шәхес ресурсларын булдыру									Муниципаль бюджет			
Программа буенча профилактика чараларына жәлеп ителгән 14 яшьтән 30 яшькә кадәрге яшүсмерләр һәм яшьләр өлеше, әлеге яшь төркеменең гомуми саныннан, процент, %					67,5	76,5	76,5	76,5	-		-	-
1 бурыч. Шәһәр халкы арасында наркоманияне профилактикалауга мәгълүмат-пропаганда ярдәме күрсәтүне тәэмин итү.												

1.	«СФЕРА» мәғлүмати-медиа киңлеге» проектын тормышка ашыру	Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү идарәсе, «Диалог» психологик-педагогик ярдәм үзәге» МБУ	Ел саен	Мәғлүмати материаллар саны, берәмлек	1000	2000	2000	2000	60	50	50	50
2 бурыч. Халыкның төрле максатчан төркемнәре өчен наркотикларга каршы профилактика чаралары оештыру һәм үткәрү												
2.	«Максималь дәрәжә» шәхси стратегияләр коучы» проектын тормышка ашыру (яшүсмерләр һәм яшьләр өчен психологик профилактика чаралары үткәрү)	Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү идарәсе, «Диалог» психологик-педагогик ярдәм үзәге» МБУ	Ел саен	Оештырылган һәм үткәрелгән чаралар саны, берәмлек	-	10	10	10	-	40	40	40
				Чараларда катнашкан яшьләр саны, кеше	-	200	200	200	-	-	-	-
3.	«Тормыш ритмында» наркотикларга каршы профилактика чаралары шәһәр конкурсы» үткәрү	Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү идарәсе, «Диалог» психологик-педагогик ярдәм үзәге» МБУ	Ел саен	Конкурс кысаларында үткәрелгән профилактика чараларының саны, берәмлек	15	15	15	15	50	50	50	50

4.	«#СКРИН» наркотикларга каршы платформа» яшьләр активлыгы шәһәр конкурсын үткәрү	Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү идарәсе, «Диалог» психологик-педагогик ярдәм үзәге» МБУ	Ел саен	Конкурс кысаларында үткәрелгән профилактика чараларының саны, берәмлек	-	10	10	10	-	40	40	40
				Чараларда, конкурста катнашкан яшьләр саны, кеше	-	100	100	100	-	-	-	-
5.	«YOUность» (Юность») психология клубы» яшүсмерләр өчен психологик-педагогик профилактика чаралары үткәрү	Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү идарәсе, «Диалог» психологик-педагогик ярдәм үзәге» МБУ	Ел саен	Үткәрелгән чаралар саны, берәмлек	-	10	10	10	-	20	20	20
				Чараларда катнашкан яшьләр саны, кеше	-	100	100	100	-	-	-	-
6.	Яр Чаллы шәһәренә балалар һәм яшьләр берләшмәләре арасында «СпАРТиан уеннары» турниры» спорт-профилактика проекты үткәрү	Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү идарәсе, «Орион» ЯҮ» МАУ	Ел саен	Үткәрелгән уеннар саны, берәмлек	-	5	5	5	-	25	25	25
7.	Наркотикларга каршы «Dance & health» («Био һәм сәламәтлек») проекты тормаышка	Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү	Ел саен	Фестивальдә катнашкан яшьләр саны, кеше	-	120	120	120	-	30	30	30

	ашыру	идарәсе, «Шатлык» ЯУ» МАУ										
8.	«Яр Чаллы шәһәре эшләүче яшьләрнең шәһәр спартакиадасы» спорт-профилактика проектын тормышка ашыру	Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү идарәсе, «Заман» ЯУ» МАУ	Ел саен	Катнашкан оешмалар саны	-	30	30	30	-	20	20	20
9.	Яшәү урыны буенча учреждениеләр арасында «Яшүсмерләр клублары - «Сәламәт Яшәү Рәвеш!» территориясе» профилактика чарасын үткәрү	Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү идарәсе, «Яшүсмер» яшәү урыны буенча Я(Я)КУ» МАУ	Ел саен	Катнашкан клублар саны	-	15	15	15	-	35	35	35
10.	Яшүсмерләр-яшьләр клублары арасында наркотикларга каршы «Киләчәккә юл» квестын үткәрү	Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү идарәсе, «Яшүсмер» яшәү урыны буенча Я(Я)КУ» МАУ	Ел саен	Катнашкан клублар саны	-	15	15	15	-	30	30	30
11.	«Сәламәт принцип» профилактика чаралары комплексын үткәрү	Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү идарәсе,	Ел саен	Чаралар саны, берәмлек	-	8	8	8	-	30	30	30

		«Нур» ЯҮ» МАУ										
12.	«Синең Территория» шәһәр яшьләр профилактика проектын тормышка ашыру	Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү идарәсе, «Нур» ЯҮ» МАУ	Ел саен	Чаралар саны, берәмлек	-	10	10	10		30	30	30
Барлығы:									200	400	400	400

«2020-2022 елларга
Яр Чаллы шәһәрндә халыкны
наркотизацияләүне профилактикалау»
муниципаль программасына
2 нче кушымта

Программа чаралары

Т/с	Программа чараларының исеме	Финанслау чыганаclarы	Программа чараларын башкаручылар	Көтелгән нәтижә
I. Программа буенча эшчәнлекне оештыру-методик яктан тәмин итү				
1.	Наркотикка бәйлелек проблемалары һәм сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру буенча ата-аналар өчен мәгълүмати-агарту чаралары үткәрү	Финанслау каралмаган, чара оештыру характерына ия	Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү идарәсе, Башкарма комитетның мэгариф идарәсе	Гаилә мөнәсәбәтләренең нәтижәле модельләре белән бәйлә проблемалар буенча ата-аналарның белемнәрен арттыру, сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруда ата-аналар һәм балалар арасындагы мөнәсәбәтләрне үстерү
2.	Яшьләр сәясәте оешмаларында профилактика эшләре оештыру буенча яшьләр белән эшләүче белгечләр өчен укыту семинарлары үткәрү	Финанслау каралмаган, чара оештыру характерына ия	Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү идарәсе	Яшьләр мохитендә наркоманияне профилактикалау буенча фәнни-нигезле программалар, заманча эш формалары һәм методлары кертү
3.	«Үзәкләштерелгән китапханәләр системасы» муниципаль бюджет учреждениесе базасында сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау буенча	Финанслау каралмаган, чара оештыру характерына ия	Башкарма комитетның мәдәният идарәсе	Мәдәният учреждениеләрендә методика базасы булдыру, наркотизацияләүне профилактикалауга яна технологияләр кертү

	махсулаштырылган әдәбият фондын формалаштыруны дәвам итү			
4.	Барлык типтагы белем бирү оешмаларында укучылар өчен әхлак һәм сәламәтлек буенча кинолекторийларны, киноәңгәмәләрне үз эченә алган наркомания проблемалары буенча кинолар күрсәтү (шул исәптән психолог белгечләрне, табиб-наркологиһларны һ.б. чакырып)	Финанслау каралмаган, чара оештыру характерына ия	Башкарма комитетның мәдәният идарәсе, Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү идарәсе, Башкарма комитетның мәгариф идарәсе	Яшүсмерләрдә һәм яшьләрдә наркотик матдәләр куллануга карата тискәре караш тәрбияләү
5.	Халыкның дифференциацияләнгән төркемнәре һәм белгечләр өчен наркотизацияләүне профилактикалау проблемалары буенча конференцияләр, конкурслар, түгәрәк өстәлләр оештыру һәм үткәрү	Финанслау каралмаган, чара оештыру характерына ия	Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү идарәсе, Башкарма комитетның мәгариф идарәсе	Наркоманияне профилактикалауның заманча технологияләрен һәм методларын өйрәнү һәм тарату, тәҗрибә алмашу, халыкның дифференциацияләнгән төркемнәре арасында профилактика эшен оештыруда нәтиҗәле чаралар эшләү һәм кабул итү
6.	«Яшьләр ышаныч телефоны» экстрен психологик ярдәм үзәге» МБУ телефон линиясенә наркотикка бәйлелек проблемалары буенча мөрәҗәгатьләр мониторингы	Финанслау каралмаган, чара оештыру характерына ия	Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү идарәсе	Телефон мөрәҗәгәте буенча халыкка махсулаштырылган экстрен ярдәм күрсәтү. Наркотикка бәйлеләргә ярдәм күрсәтүче хезмәтләр турында халыкка мәғлүмат бирү
II. Закон һәм башка норматив хокукый актларны тормышка ашыруны тәэмин итү				
7.	«Гражданнарның сәламәтлеген әйләнә-тирә тәмәке төтенә йогынтысыннан һәм тәмәке куллану нәтиҗәләреннән саклау турында» 2013 елның 23 февралендәге	Финанслау каралмаган, чара оештыру характерына ия	Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү идарәсе	Әйләнә-тирә тәмәке төтенә йогынтысын булдырмауга һәм яшьләр арасында тәмәке куллануны киметүгә юнәлдерелгән чараларны тормышка ашыру

	15-ФЗ номерлы Федераль законны үтәү йөзеннән: - тәмәке тартуның зыяны турында белемнәрне массакуләм мәгълүмат чараларында даими рәвештә пропагандалау; - белем бирү программаларына тәмәке тартуның кеше организмына йогынтысын өйрәнүгә кагылышлы бүлекләрне кертү			
8.	Яшүсмерләр һәм яшьләр тарафыннан төрле төрдәге психоактив матдәләр куллану проблемалары буенча белем бирү оешмаларының педагогик хезмәткәрләре, педагог-психологлары өчен мәгълүмати-методик семинар-практикумнар уздыру	Финанслау каралмаган, чара оештыру характерына ия	Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү идарәсе, Башкарма комитетның мәгариф идарәсе	Белем бирү оешмаларында психоактив матдәләр куллануны профилактикалау буенча яшүсмерләр белән эшләү күнекмәләренә өйрәтү
9.	«Студентлар һәм укучы яшьләр арасында социаль-тискәре күренешләрне профилактикалау формасы буларак, шәһәрнең югары һәм һөнәри белем оешмаларында социаль-психологик хезмәтләр эшен оештыру» ведомствоара хезмәттәшлек программасын тормышка ашыруны дөвам итү	Финанслау каралмаган, чара оештыру характерына ия	Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү идарәсе, Башкарма комитетның мәгариф идарәсе	Шәһәрнең югары һәм һөнәри белем бирү мәгариф оешмаларында укучылар һәм студентлар арасында социаль-тискәре күренешләрне профилактикалау буенча психологик хезмәтләр эшчәнлеген оештыруда бердәм принципияль алымнарның үтәлешен тәэмин итү
III. Шәһәр халкы арасында сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау формаларын һәм методларын камилләштерү				
10.	Яшьләрне һәм балигъ булмаганнарны ижади берләшмәләргә, спорт секцияләренә, хезмәт эшчәнлегенә, социаль әһәмияткә ия эшчәнлеккә жәлеп итү эшен дөвам итү	Финанслау каралмаган, чара оештыру характерына ия	Башкарма комитетның физик культура һәм спорт идарәсе, Башкарма комитетның	Яшүсмерләрнең һәм яшьләрнең мәшгульлеген һәм ялын тәэмин итү

			яшьләр белән эшләү идарәсе, Башкарма комитетның мәдәният идарәсе	
11.	Шәһәр халкы өчен массакуләм спорт чаралары оештыру һәм үткәрү	Финанслау каралмаган, чара оештыру характерына ия	Башкарма комитетның физик культура һәм спорт идарәсе, Башкарма комитетның мәгариф идарәсе	Сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау, физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнүче шәһәр халкы санын арттыру
12.	Түбәндәгеләр арасында Спартакиада үткәрү: - шәһәр студентлары; - балалар һәм яшүсмерләр клублары; - ижтимагый оешмалар	Финанслау каралмаган, чара оештыру характерына ия	Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү идарәсе	Балаларны һәм яшьләрне физик культура һәм спорт белән системалы шөгыйльләнүгә жәлеп итү өчен шартлар тудыру
13.	Яшьләр арасында сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру буенча «Минем дөнья» программасын тормышка ашыру	Финанслау каралмаган, чара оештыру характерына ия	Башкарма комитетның мәдәният идарәсе	Сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау, яшьләргә психоактив матдәләр куллану нәтижәләре турында мәгълүмат бирү
IV. Наркоманияне профилактикалауга һәм сәламәт яшәү рәвеше стандартларын формалаштыруга юнәлдерелгән чараларны тормышка ашыру				
14.	Наркотикларга каршы профилактика проектларын һәм программаларын, сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру, позитив тормыш кыйммәтләрен пропагандалау программаларын тормышка ашыру буенча муниципаль, республика конкурсларында катнашу	Финанслау каралмаган, чара оештыру характерына ия	Башкарма комитетның яшьләр белән эшләү идарәсе, Башкарма комитетның мәдәният идарәсе, Башкарма комитетның	Яшүсмерләр-яшьләр мохитендә профилактика чараларын тормышка ашыру өчен грант чараларын жәлеп итү

			физик культура һәм спорт идарәсе, Башкарма комитетның мәгариф идарәсе	
15.	Гомуми белем бирү оешмаларында; шәһәрнең һөнәри һәм югары белем бирү оешмаларында укучыларга (студентларга) социаль-психологик тест уздыру. «Куркыныч төркем» яшьләре белән эш оештыру	Финанслау каралмаган, чара оештыру характерына ия	Башкарма комитетның мәгариф идарәсе	«Куркыныч төркем» укучылары һәм аларның ата-аналары белән индивидуаль һәм төркемле психологик-педагогик эш оештыру
16.	Наркотикларга каршы профилактика программаларын тормышка ашыру; гомуми белем бирү оешмаларында, шәһәрнең һөнәри һәм югары белем бирү мәгариф оешмаларында, яшьләр сәясәте өлкәсе оешмаларында яшүсмерләр һәм яшьләр өчен профилактика чаралары үткөрү	Финанслау каралмаган, чара оештыру характерына ия	Башкарма комитетның яшьләр белән эшләр идарәсе, Башкарма комитетның мәгариф идарәсе	Сәламәт яшәү рәвешен алып баруга мотивация формалаштыру, яшүсмерләрдә һәм яшьләрдә шәхси ресурсларны һәм компетенцияләрне үстерү
17.	Гомуми белем бирү оешмаларында, шәһәрнең һөнәри һәм югары белем бирү мәгариф оешмаларында, яшьләр сәясәте өлкәсе оешмаларында наркотикларга каршы профилактика эшен оештыруның нәтижәләгәнә мониторинг үткөрү	Финанслау каралмаган, чара оештыру характерына ия	Башкарма комитетның яшьләр белән эшләр идарәсе	Профилактика эшен оештыру буенча материалларга һәм документларга эксперт бәяләмәсен гамәлгә ашыру. Муниципаль учреждениеләр эшчәнлеген анализлау һәм профилактик эшчәнлекнең нәтижәләгәнә арттыру буенча тәкъдимнәр эшләрү
18.	«Яшьләр сәламәт яшәү рәвеше өчен» акциясе үткөрү	Финанслау каралмаган, чара оештыру характерына ия	Башкарма комитетның яшьләр белән эшләр идарәсе, Башкарма	Сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау, яшьләргә психоактив матдәләр куллану нәтижәләре турында мәгълүмат бирү. Профилактика чараларын тормышка ашыру.

			комитетның мәдәният идарәсе, Башкарма комитетның физик культура һәм спорт идарәсе, Башкарма комитетның мәгариф идарәсе	
--	--	--	--	--